

Kurs i etterforskning av komfyrbanner

Svært mange branner anrettes på komfyren. Hva er det som fører til at mat begynner å brenne? Hvor lang tid tar det? Er det forskjeller i forhold til hvilken type komfyr man har hvor lett det kan ta fyr? Og hva kan man lære av forsøk med komfyrbanner og hvordan kan man selv gjennomføre forsøk? Hvordan etterforsker politiet branner på komfyren? Disse og mange flere spørsmål kunne man få svar på i forbindelse med kurset om etterforskning av komfyrbanner som ble arrangert av Brannvernforeningen i oktober.

Tekst: Synnøve Haram

Kursdeltakerne var fornøyd med det de fikk høre.

Foto: Thor Kr. Adolfsen

Det var mange som ville på kurs for å lære mer om branner på komfyren. Og deltakerne var utredere i forsikringsselskap, etterforskere fra politiet, personer fra DLE og folk som jobber med forebygging av brann både fra Norge og Sverige.

Det var Thor Kr. Adolfsen i Brannvernforeningen som sto for det meste av innholdet i kurset. Han har i lengre tid vært opptatt av brannetterforskning generelt sett. Sammen med

tidligere leder av Norges brann-tekniske laboratorium (nå SP Fire Research), Kjell Schmidt Pedersen, har han skrevet Håndbok i brannetterforskning. Denne håndboken har i ettertid fått to tillegg: «Hvorfor og hvordan gjøre branntekniske forsøk?» og «Komfyrbanner – Etterforskning, evaluering og forebygging».

Målgruppen for både håndbøkene og kurset er alt personell som på en eller annen måte jobber med å finne

ut av hva som skjedde under en komfyrbrenn, og hvorfor.

Mange komfyrbanner

Komfyren er årsaken til svært mange av brannene her til lands. SP Fire Research sier at omkring 20 % av alle boligbranner som man kjenner årsaken til skyldes komfyrbanner, og nesten alle er forårsaket av feil bruk av komfyren.

Svært mange av dem som blir

rammet av brann på komfyren er eldre mennesker og personer som har nedsatt funksjonsevne. Andelen eldre i befolkningen vil øke i årene som kommer, og dette kan bety at også antall komfyrbanner vil vise en stigende tendens fremover. Derfor mener Thor Kr. Adolfsen at det er viktig med mer kunnskap om fenomenet komfyrbanner, slik at man kan få satt inn effektive forebyggende tiltak.

Det er politiets jobb å etterforske branner, og brannvesenets oppgave å evaluere branner. I tillegg er det også andre yrkesgrupper som driver forebyggende arbeid i forhold til risikogrupperne. Det er viktig at politiet, brannvesenet og helsetjenestene samarbeider slik at de får utvekslet informasjon og lærer av hverandre. Det er viktig at alle skjønner hvordan en brann på en komfyr oppstår, hvordan de utvikler seg og hvordan de kan forebygges. Kurset skal bidra til å gi detaljert informasjon om komfyrbanner og omkringliggende faktorer slik at man får bedre kompetanse til å etterforske, evaluere og forebygge komfyrbanner, sier Thor Kr. Adolfsen.

Forsøk

De siste årene har Adolfsen gjennomført en rekke forsøk med branner på komfyrer. Det er på landstedet sitt utenfor Mandal han gjør forsøkene sine. Der er han langt fra annen bebyggelse, og har bygget seg opp en «forsøkskrok» med Lecablokker rundt hvor han tester ut ulike brannscenarier.

I forbindelse med komfyrbrenn-prosjektet har han blant annet sett på hva ulike typer komfyrer vil ha og si for sannsynligheten for at det vil oppstå brann, hva slags mat som kan antenne og hvor lang tid det eventuelt vil ta. I tillegg har han gjort en rekke forsøk med ulike typer brennbare gjenstander som han har lagt på platene, og sett hvordan brannutviklingen har forløpt. Alt er dokumentert i film og bilder.

Kurset

Kurset tok blant annet for seg teknisk oppbygging av komfyrer, hvordan brannutvikling arter seg når det gjelder forskjellig type komfyrer, tips til hvor-

Foto: Synnøve Haram

dan man kan finne stilling på komfyrbrytere etter brann, prinsipper for oppvarming og når og hvordan ulike type matvarer eventuelt tar fyr, hva som vil skje med andre brennbare gjenstander som blir lagt på kokeplatene, hvordan brannen vil spre seg fra komfyren og opp i ventilatoren, hvor-

dan komfyrvakt virker - og ikke virker, hva som kan skje når det gjelder brannutvikling i mikrobølgeovn, hvordan man selv kan gjøre forsøk og øvelser med komfyrbanner og hvordan man kan evaluere en komfyrbrenn.

I tillegg tok kurset for seg hukommelse og vitnepsykologi, hvordan

Foto: Synnøve Haram
Martin Sestøl fra Oslopolitiet.

man må unngå å gå i bekreftelsesfellen når man skal begynne å etterforske eller evaluere en komfyrrann og hvordan man skal skille mellom fakta og tolkning når man skal skrive rapporten sin. Kurset tok også for seg litt om bygningsteknisk brannvern og bygningseiers ansvar.

Bidrag fra politiet

Kursdeltakerne fikk også høre innlegg fra Wiggo Knutsen som har jobbet med elektrotekniske spor hos Kripos i mange år.

- For å skaffe oss bedre kunnskap, så gjør vi i Kripos også en god del undersøkelser, forsøk og avholder øvelser. Vi får også hjelp fra brannvesenet innimellom, og det er mye å hente på å samarbeide godt med dem, sier han.

Han har tro på at kravet om at brannvesenet skal evaluere brannene vil gjøre at dialogen med politiet blir enklere.

Han sa videre at brannetterforskning i enkelte situasjoner er utfordrende fordi mange av sporene har brent opp.

- Men øvelser, forsøk og kurs som dette er svært nyttig, for da lærer man seg hva man skal se etter når man skal etterforske elektriske spor.

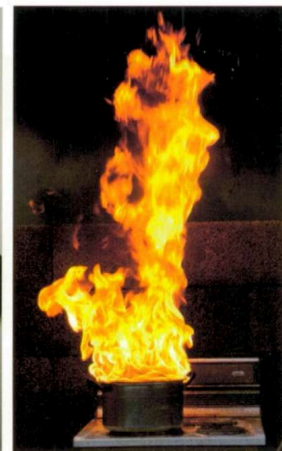

Foto: Thor Kr. Adolfsen

Sestøl litt fra arbeidet i Branngruppa som Oslo politikammer har opprettet.

- Årlig etterforsker vi omkring 1000 branner. Og matlaging er relatert til omtrent en tredjedel av dem. Mellom 40-70 får forelegg etter en brann, så det er mange saker som blir henlagt, sa han.

Sestøl fortalte også om hvordan de går frem når de etterforsker en brann.

- Mye viktig informasjon blir hentet inn i straksetterforskningen som foretas av patruljen som er først på stedet. Kripos har også utviklet avhørsmaler som man skal bruke, og som politifolkene på stedet kan hente opp på iPadene sine. Her står spørsmålene man er mest interessert i å få svar på i forbindelse med en brann, sier Sestøl.

Han fortalte videre at politiet fokuserer på åsteddisiplin, og at brannvesenet skal være bevisst på å bevare åstedet så uberørt som mulig.

- Det er bra om røykdykkerne tenker på dem som skal inn på åstedet i etter-

kant. At man ikke ubevisst skrur av en komfyr uten at man merker seg i hvilken stilling bryteren sto, at man ikke flytter på ting uten å merke seg at man gjør det. Og det er også viktig at røykdykkerne blir avhørt mens inntrykkene fra brannen er så ferske som mulig, sa Sestøl.

Han sa også at det er sentralt for etterforskningen at politiet tør å stille seg de vanskelige spørsmålene og holder alle hypoteser åpne.

- Rett og slett ta høyde for alt, også det som kan synes helt usannsynlig, sa han.

Kursevalueringene viste at alle deltakerne var svært godt fornøyd med det de hadde fått høre. Det var også ventelister på folk som hadde lyst til å delta, så det blir nok satt opp nye kurs om ikke så altfor lenge.

Foto: Thor Kr. Adolfsen

Og utlært blir man aldri i dette faget, sa han.

Han fortalte også litt om hvilke metoder de bruker. Blant annet blir gjenstander av og til røntgenfotografert for å finne spor av hva som kan ha skjedd. Han snakket også varmt for at brannvesenet skal ta i bruk IR-kamera når de kommer på en brann for å slokke.

- Vi bør lage oss et system for å lagre disse bildene. For de vil gi oss uvurderlig informasjon om hvor brannen kan ha startet. Bildene viser hvor det er varmest i rommet, og hvor brannen mest sannsynlig har startet. Dette kan det være vanskelig å finne ut av når den er slokket, sa Wiggo Knutsen.

Branngruppa i Oslo

På kursets andre dag fortalte Martin